

Kolumna dofinansowana ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Działanie

ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNE

Pakiety przyrodnicze

Ląki i pastwiska są cennym elementem krajobrazu. Warunkiem ich zachowania jest regularne wypasanie lub wykaszanie oraz usuwanie siana. Gdy łąki są nieużytkowane, w wyniku sukcesji, stopniowo zarastają i przekształcają się w las. Proces zarastania od setek lat jest powstrzymywany dzięki ich rolniczemu użytkowaniu, w wyniku którego wykształciły się cenne siedliska. Odpowiednio prowadzona gospodarka rolna sprzyja więc zachowaniu bogactwa przyrodniczego kraju. Z drugiej strony zbyt intensywna eksploatacja łąk i pastwisk połączona z intensywnym nawożeniem powoduje ubożenie składu runi i w konsekwencji zmniejszanie się różnorodności biologicznej.

Łąki i pastwiska stanowią środowisko życia dla wielu charakterystycznych dla nich cennych gatunków roślin i zwierząt (m.in. zagrożonych gatunków ptaków). Warunkiem przetrwania tych specyficznych organizmów jest zachowanie ich środowiska życia tj. łąk i pastwisk, poprzez ich właściwe użytkowanie.

Celem pakietów przyrodniczych jest przywracanie lub utrzymanie tradycyjnego i ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk. Wyróżniamy dwa pakiety przyrodnicze:

- **Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000.**
- **Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000.**

Sieć Natura 2000 została stworzona, aby chronić określone typy siedlisk przyrodniczych oraz gatunki, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy.

W ramach pakietów przyrodniczych beneficjenci otrzymują wsparcie za tradycyjne i przyjazne dla środowiska użytkowanie łąk i pastwisk (gospodarka ekstensywna, brak bądź ograniczone stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, określone ilości i terminy pokosów, określona ilość wypasu).

Płatność jest przyznawana do określonych cennych siedlisk przyrodniczych (zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, zalewowe łąki selernicowe i słonorośla, murawy, półnaturalne łąki wilgotne, półnaturalne łąki świeże, torfowiska, siedliska lęgowe ptaków – rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, wodniczka, dubelt, kulik wielki, derkacz).

Powyższe siedliska, do których może być przyznawana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, mogą nie tylko występować na trwałych użytkach zielonych, ale również na tzw. obszarach przyrodniczych, czyli gruntach, które nie są użytkami rolnymi i nie kwalifikują się do płatności bezpośrednich.

Występowanie siedlisk potwierdza ekspert przyrodniczy. Kluczowe znaczenie w identyfikacji poszczególnych typów siedlisk ma fitosocjologia – nauka o zespołach roślinnych.

Aby przystąpić do pakietów przyrodniczych wymagane jest posiadanie przygotowanej przez eksperta dokumentacji przyrodniczej. Zakazane jest stosowanie wybranych zabiegów agro-

technicznych (m.in. podsiew, przeorywanie, wałowanie, stosowanie ś.o.r., składowanie biomasy). Cenne łąki mogą być użytkowane kośnie, pastwiskowo, kośno-pastwiskowo lub naprzemiennie, w zależności od wariantu.

Podstawą do sporządzenia dokumentacji przyrodniczej jest przeprowadzenie przez eksperta inwentaryzacji terenowej. Na tej podstawie określa on czy dane cenne siedlisko występuje. W dokumentacji zawarte są m.in. szczegółowe wymogi użytkowania działek w ramach pakietu przyrodniczego. Najlepiej sporządzić dokumentację w roku składania wniosku, bądź rok wcześniej. Inwentaryzacja terenowa dokonywana przez eksperta przyrodniczego musi odbyć się w okresie wegetacyjnym, więc należy pamiętać, aby zgłosić się do eksperta odpowiednio wcześniej.

MAGDA SZOTEK
PZDR w Rybniku

Literatura:

Przewodnik dla doradców rolno-środowiskowych. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddział w Poznaniu.

Przewodnik po działaniu rolno-środowiskowo-klimatycznym PROW 2014-2020. Wydanie II. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Warszawa 2017.

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach